



Állambiztonsági lecke fiúknak

2012 december 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Fordulatos thriller, egyben a magyar történelem egyik legsötétebb id?szakának megidéz?je: Bergendy Péter A vizsga cím? filmje idén számos díjat besöpört. A rendez? büszke a "közönségfilm" min?sítésre, és szerintem többet kellene foglalkoznunk a magyar történelemmel.

Budapest, 1957 karácsonya. A rádió a forradalom után elmenekültek honvágytól elfúló üzeneteit közvetíti, az emberek a nehezen megszerzett karácsonyfákat díszítik - és az utcán látszólag cél nélkül álldogálnak kalapos férfiak. Ebben a nyomasztó légkörben játszódik Bergendy Péter alkotása, *A vizsga*. Az idej esztendő? meglepetésfilmje a Karlovy Vary-i fesztiválon debütált, díjat hozott el Chicagóból, jutalmazták egy New York-i szemlén, s a Los Angeles-i Magyar Film Fesztiválon is az első helyet szerezte meg.



"Jó közönségfilmet csinálni a legnehezebb" - vallja Bergendy, aki számtalan reklám rendezőjeként, a Cinema magazin egykori főszerkesztőjeként igyekszik a külső szemlélő kontrollját érvényesíteni önmagával szemben. De még ennél is nagyobb kihívás a meg nem értett zseni?l hemzsege magyar filmes világban való érvényesülés, ahol a közérthetőség szinte gyanús. Pedig Bergendy Péter szerint ez drága mód, s aki 200-300 millió forintot költöthet el, nem gondolhat csak saját lelkiéletének kitárgyalására.

A vizsga az olcsóbb mozik közé tartozik - 120 millió forintba került -, s nincsenek benne látványos akciójelenetek, a dráma mégis székhöz szögezi a nézőt. Egy korosabb elhárító tisztnek (Kulka János) próbára kell tennie legjobb tanítványa (Nagy Zsolt) állambiztonság iránti hűségét. De a konspirált lakásban egyszer csak feltűnik egy ifjú hölgy (Hámori Gabriella), s innentől már semmi sem az, mint aminek látszik. "Minden elfojtott dolog rossz. Trianonról, 1956-ról, az egész XX. századi magyar történelemről beszélni kell, a lehető legtöbbet és a legváltozatosabb formában" - magyarázza Bergendy Péter, amikor motivációjáról faggatjuk.

A diktatúra természete

A romantikus komédiák rajongói és a félmúltat bemutató mozikat kedvelők között nincs nagy átjárás. Lehet, hogy ön az egyetlen "belga"? 2004-ben az Állítsátok meg Terézanyut! című filmet, most meg A vizsgát készítette el.

Látszólag valóban messze esik egymástól a kettő, de szerintem akad bennük közös vonás. Azokban a mozikban hiszek, amelyeknek van elejük, közepük, végük - függetlenül attól, hogy romantikus komédiák vagy kémdrámák.

A vizsgában megtörtént eseményeket dolgoztak fel?

Bár ilyesfajta próbatételről a történészek nem tudnak, tény: létezett az állomány lojalitásának felmérését elrendelő belügyminiszteri parancs. Különben a legnagyobb hitelességre törekedtünk, állambiztonsági oktatófilmeket néztünk, korabeli dokumentumokat bújtunk. A vágás idején pedig külön figyelniünk kellett a gázkonvektorok és a graffitik eltüntetésére...

Nem fényezés, hogy egy 1957 decemberében, a kádári megtorlás csúcsán játszódó történetben áldozatokat nem látunk? Mozijában ugyanis belügyesek játszmáznak egymás között.

Egy másfél órás filmbe sok minden nem fér bele, ráadásul egy diktatúra természetét nem pusztán brutális kínzásokkal lehet bemutatni. Ez kémfilm, a mifajra jellemző szabályokkal, az akció az emberi kapcsolatokon keresztül bomlik ki. Lehet, hogy pont így tudjuk megértetni a kort és az emberi tragédiákat a fiatalokkal. Ha csak néhányan érdeklődni kezdenek a magyar történelem iránt, már megérte.

A közönségtalálkozókon, vetítéseken mely korosztály képviseltette magát?

Jó volt látni a legkülönbébb élethelyzetű és korú embereket. Onnan gondolom, hogy sikerült valamit eltalálnunk, mert sok idősebb embert felkavart A vizsga. A vetítések után sorban jöttek hozzánk elmondani saját történeteiket.

És a külföldiek mit értettek belőle? Valami egyetemes csak lehet az üzenetben, hiszen a Chicagói Nemzetközi Filmfesztiválon az egyik versenyprogramban a film fődíjat nyert.

Én nem lehettem kint, de az észak-amerikai fogadtatásról Hámos Gabriella nagyon jókat mesélt, sikert aratott A vizsga a montreali szemlén is. Úgy gondolom, az ottaniakat megfoghatta az amerikai filmes nyelven elmesélt jellegzetes kelet-európai történet. De a legegyszerűbb fogadtatást Erdélyben tapasztaltuk. Hihetetlen, hogy mennyire rezonáltak az ottani emberek: például ugyanazon mondatoknál nevettek fel, mint itthon.

Egy kritika szerint filmje a német A mások élete magyar megfelelője. Egyetért a minősítéssel?

Kicsit pironkodva mondom, hogy nem láttam A mások életét. Akkor lett volna lehetőségem megnézni, amikor már dolgoztunk A vizsga forgatókönyvén, s nem akartam, hogy befolyásoljon a Stasi-történetet feldolgozó film.



A néző komoly morális dilemmával is szembesül a film legvégén. Vajon megsajnálhatunk egy magas rangú állambiztonsági tisztet?

Felmenthet-e egy ember, aki minél jobban végezte a dolgát, annál rosszabbat tett másoknak? A felvetett erkölcsi kérdésben a nézőnek kell döntenie. De be kell vallanom, hogy a legtöbbet az utolsó tíz percen dolgoztunk, az több változatban is elkészült.

Következ? filmje ismét a magyar történelemmel foglalkozik majd?

Egy klasszikus horrorfilmen dolgozunk, mely azonban 1918-ban, a nagy összeomlás idején játszódik. Arról szól, hogy halottainkat nem hagyhatjuk temetetlenül.

Az interjú eredetileg a 2012-es év 30 legnagyobb magyar teljesítményét bemutató Magyarok a csúcson kiadványban jelent meg. A Heti Válasz el?fizet?inek szóló melléklet a [Digitalstandon](#) keresztül is megvásárolható.

hetivalasz.hu

**Ajánló**